

Banker med överskott – välfärd med underskott

När ska svenska undersåtar höja sina röster på allvar? Protestera mot ökande orättvisor. Mot ekonomiska skillnader som för 100 år sen.

Text: Claudette Skilving | [Prenumerera](#) | Krönika i [SocialPolitik nr 1 2015](#)

Regeringen lovade ett reformutrymme på 25 miljarder. Det lät lovvärt. När sedan bankernas bokslut kom kunde man notera att bara Nordeas vinst för 2014 uppgick till 40 miljarder. När en enda bank ger sina aktieägare nästan dubbelt så mycket som vår regering anser sig ha som reformutrymme är det något galet med fördelningspolitiken. Alliansen höjde pekfingeret mot bankernas girighet, men gjorde inget åt det och bankerna har fortsatt med orimliga bonusar och ersättningar till chefer och aktieägare, medan de sämst ställda i landet fått känna av stora besparingar.

Otaliga är de rapporter, både svenska och internationella, som visar att klyftorna ökat i Sverige. Det är inte bara Pissrapporten som oroar, utan Sverige har halkat ner i de flesta jämförelser. Inte märkligt med tanke på:

- Att stödet till ensamstående föräldrar har urholkats under 25 år.
- Att ersättning från a-kassan legat still i tolv år.
- Att tusentals tvingats ut ur a-kassan och sjukförsäkringen och hänvisats till det individuella försörjningsstödet som även det stått still i årtal och som tillämpas alltmer restriktivt.

Enligt forskaren Tapio Salonen finns det idag 500 000 personer som ligger på och under fattigdomsgränsen. Samtidigt som många

har blivit fattigare genererar socialförsäkringssystemet stora överskott som går tillbaka till staten för att finansiera andra transaktioner som RUT, ROT och jobbskatteavdragen.

Den här utvecklingen oroar många. Aftonbladets politiska chefredaktör Karin Pettersson har efterlyst en offentlig ekonomisk politisk debatt, som pågår i flera europeiska länder. Något som var helt obefintlig i valrörelsen, den handlade om detaljer som traineejobb, betyg eller vilka som skulle regera med vilka. Jonas Sjöstedts förbud mot vinster i välfärden ökade ensamt under valrörelsen. Sedan har diskussionen handlat om vilken budget som ska gälla, om Sverigedemokraternas agerande och om andre vice talmansposten. Vid en granskning av Alliansens och den nuvarande regeringens budgeter är skillnaderna också marginella, tyvärr.

Det finns en rad nödvändiga och konkreta reformer som handlar om ekonomi, som till exempel bostadspolitik – trots hundratusentals bostadsköande ungdomar är den obefintlig. Tidigare var bostäder en samhällsangelägenhet, idag har det blivit en individuell fråga. Och när kommuner engageras i bostadsbyggandet, bygger man för välbeställda medborgare istället för grupper av låginkomsttagare som saknar en bostad. Stockholm och andra storstäder domineras av en privat bostadsrättsmarknad. I Stockholms innerstad uppgick 63 procent av bostadsbeståndet 2013 av bostadsrätter, det är säkert ännu mer nu 2015. Idag har människor fått ta stora lån för att få en bostad och om man nu skulle satsa på att bygga ett stort antal hyresrätter med rimliga hyror, vad händer då? Min uppfattning är att med en sådan utbyggnad skulle en stor del av efterfrågan på bostadsrätter minska med sjunkande priser som följd, något som gör både bankerna och bostadsrättsinnehavarna till förlorare. Kommer det att vara möjligt?

Den undermåliga kollektivtrafiken med extremt eftersatt underhåll och ständiga störningar. Bilismen har gynnats konsekvent. Nu talar landstinget i Stockholm om att höja

priset på resor, trots att Sverige har bland de dyraste priserna på kollektivtrafiken i Europa.

Idag uppgår arbetslösheten generellt till 8 procent, den är betydligt högre för unga. Bara för tio år sedan ansåg man att 4 procent var en oacceptabelt hög arbetslöshetssiffra. En stor del av Arbetsförmedlingens medel har hamnat hos många coaching-företag, där bristen på kontroll, uppföljning och adekvata insatser kostat staten mångmiljonbelopp.

Det utlovade reformutrymmet på 25 miljarder bleknar i jämförelse med de stora bankernas rekordvinster. Och den intensiva debatten om 15 miljoner som skulle sparas på kulturstöd till tidskrifter utgör endast hälften av SEB:s VD Annika Falkengrens årslön.

Tala om att sila mygg och svälja kameler. När ska de svenska undersåtarna höja sina röster på allvar?

Claudette Skilving

claudette.skilving[at]gmail.com

Claudette Skilving är f d socialchef, samhällsdebattör och medlem i SocialPolitiks redaktionskommitté.